

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТАЛААР

Бичсэн .

2013 оны 3-р сарын 30, Бямба гариг, 11:03 - Сvvлд шинэчлэгдсэн 2014 оны 2-р сарын 27, Пvрэв гариг, 05:09

СОЁЛ, СПОРТ, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЧИГЛЭЛЭЭР

2013 ОНД ХИЙГДСЭН АЖИЛ:

Аймгийн хэмжээнд соёл, спорт аялал жуучлалын чиглэлийн 20 байгууллага vйл ажиллагаа явуулж байна.

Аймгийн Соёл, спорт, аялал жуулчлалын газарт 25, Хогжимт драмын театрт 66, Нийтийн номын санд-18, орон нутгийн музейд—13, сумдын соёлын товvүдэд—119, нийтдээ 241 хvн ажиллаж байгаа богоод мэргэжлийн 158 ажилтан ажиллаж мэргэжилтэй боловсон хvчин 60 хувийг эзэлж байна.

16 сум сургуулийн номын санчдыг соёл урлагийн байгууллагын тайлангийн программын сургалтанд хамруулж, вэб лавлагаа, номын сангийн тайлан, автомажуулалт, тооллого, бvрдvүлэлт, захиалгын талаарх мэдлэгийг эзэмшvүлж, хамт олонд тvшиглэсэн соёлын биет бус овийн бvртгэлийн сургалтанд аймгийн 2 мэргэжилтэнг хамруулж, 16 сумын номын санд иж бvрэн DELL компьютеруудыг олгож, Алтай, Мост, Цэцэг, Доргон, Мянгад, Чандмань сумдад уншигчийн ширээ, сандлыг олгон, Мост, Дуут, Ховд, Буянт, Чандмань сумдад заалны сандлыг хуваариллаа.

Аймгийн Хогжимт драмын театр нь Б.Дамдинсvрэнгийн “Учиртай гурван толгой” дуурь,

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТАЛААР

Бичсэн .

2013 оны 3-р сарын 30, Бямба гариг, 11:03 - Сvvлд шинэчлэгдсэн 2014 оны 2-р сарын 27, Пvрэв гариг, 05:09

Ч.Ойдовын “Далан худалч” хогжимт драмын уран бvтээлийг шинэчлэн найруулан тавьж, “Гэгээн муза” шилдэг бvтээлийн олон улсын наадамд баруун аймгуудын театр, чуулгуудаас шалгарч Ж.Б.Молерийн “Аргагvйн эрхэнд оточ” инээдмийн жvжгийн торлоор 3 номинацид нэр дэвшин амжилттай оролцлоо.

Аймгийн Иргэдийн Толоологчдийн хурлын Тэргvвлэгчдийн 2013 оны 51 дvгээр тогтоолоор Монгол Алтайн бvс нутгийн олон vндэстэн угсаатны бvлгийн тvvх, соёлыг тээх, овлvвлэх, хадгалах, хамгаалах, судлах, сурталчлахад олон нийтийн оролцоог идэвхижvвлж, vндэсний бахархлыг сэргээн хогжvвлэх “Алтан ов” хотолборийг батлуулан хэрэгжvвлж эхэллээ.

Янжинлхамын хишигт багш яруу найргийн наадам, “Утгын чимэг” богино огvвллэгийн наадам, “Их Алтай” олон улсын аялал жуулчлал-спортын анхдугаар их наадам, Ов соёлоороо гоёцгооё уралдаан, Айтыс зэрэг уралдаан наадмуудыг зохион байгууллаа.

Үндэстэн угсаатны бvлгvвдийн ардын уламжлалт хувцасны соёл, хэрэглээ, урлахуйн ухаан, зан вйлийг сурталчлах, овлvвлэн хогжvвлэх, нийтэд тvгээн дэлгэрvвлэх зорилгоор “Ов соёлоороо гоёцгооё” уралдааныг 3 жилдээ зохион байгууллаа.

Их Алтай олон улсын аялал жуулчлал-спортын анхдугаар их наадмын вйл ажиллагаанд 5 жуулчны бааз ажиллаж нийт 4 улсын 400 гаруй тамирчид урлаг, спортын арга хэмжээнд оролцож харилцан туршлага судаллаа. Их наадмын вээр олон vндэстэн ястны хувцасны

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТАЛААР

Бичсэн .

2013 оны 3-р сарын 30, Бямба гариг, 11:03 - Сvvлд шинэчлэгдсэн 2014 оны 2-р сарын 27, Пvрэв гариг, 05:09

“Ов соёлоороо гоёцгооё” уралдааныг зохион байгуулж, 12 сумын 14 уран вйлчийн 56 бvтээл оролцсоноос Монххайрхан сумын уран вйлч Бохоогийн Эрдэнэчулууны урианхай иж бvрдэл хувцас тэргvн байр, Буянт сумын уран вйлч Хэнзээгийн Буянхишигийн Тува иж бvрдэл хувцас хоёрдугаар байр, Мянгад сумын уран вйлч Данаажавын Алтанцэцэгийн мянгад иж бvрдэл хувцас гутгаар байр, Эрдэнэбvрэн сумын уран вйлч Отгонхишигийн Сурахбаярын Оолд иж бvрдэл хувцас, Жаргалант сумын уран вйлч Гантулгын Оюунчимэгийн Захчин иж бvрдэл хувцас тусгай байрыг тус тус эзэллээ.

“Янжинлхамын хишиг” яруу найргийн наадам, “Утгын чимэг” богино огvллэгийн наадмыг зохион байгуулж яруу найргийн наадмыг Б.Магсаржав, “Утгын чимэг” богино огvллэгийн наадмыг н.Баттулга нар тэргvвлэв.

БСШУЯ-ны сайдын 2012 оны 74 дvгээр тушаалаар Аймгийн музей орон нутаг судлах танхимын тооллого явуулах тухай тушаалын дагуу аймгийн Засаг даргын 2012 оны 201 тоот захирамжаар ажлын хэсэг байгуулагдаж 13 сумын орон нутаг судлах танхимын 777 дэсийн 1769 взмэр, аймгийн музейн 892 дэсийн 2977 ширхэг взмэрийг тус тус тоон мэдээллийн цахим хэлбэрт шилжvллээ.

Аймгийн хэмжээнд 6700 гаруй тvvx соёлын дурсгалууд байгаагийн 8 нь аймгийн, 9 нь улсын хамгаалалтад байна. Энэ онд Ховд аймгийн Буянт сумын Улаан худаг, Алтай сумын Ангиртын гол Халиуны хотолд МУИС-ийн Улаанбаатар сургууль, ОХУ-ын Барнаулын Их сургуулийн экспедици, Ховд сумын Улаан худаг, Дунд гол, Эрдэнэбvрэн сумын Харганатад Ховд их сургууль, ОХУ-ийн Алтайн их сургуулийн экспедицvвд Монголын Алтайн бvс нутгаас эртний Тvрэгийн veийн тахилын байгууламжийг шинээр нээн илрvлж судалгааны эргэлтэнд оруулах, илрvлсэн археологийн дурсгалуудыг нэгэн цаг veд зэрэгцэн оршиж байсан дурсгалуудтай харьцуулан судалж, бvс нутгийн эртний тvvxийн угсаа-соёлын холбоо уламжлалыг тодорхойлохоор ажиллаж байна.

Монгол улсын бvх аймаг 315 сум бvрээс бий биелээчдийг урьж Их Монгол улс байгуулагдсаны 807 жил, Ардын хувьсгалын 92 жилийн ойн Үндэсний их баяр наадмын нээлтийн арга хэмжээний вээр Гиннесийн номонд бvртгvвлэхээр 5000 мянган биелээчийг нэгэн зэрэг биелvүлсэн богоод манай аймгийн бий биелээчид оролцож биет бус овийг овлон уламжлагч 82 настай Хорлоо гуайн нэр дээр Монголын уламжлалт бий биелгээг "Гиннесийн ном"-нд бvртгvүллээ.

Тамирчдын амжилтыг сайжруулах "Аварга" хотолбор, амжилт гаргасан тамирчдыг урамшуулах журмыг батлуулан хэрэгжvүллээ.

Цаашид 2014 онд хийгдэх ажлууд:

- -Ов соёлын хvрээлэнгийн вzmэрийг нэмэгдvүлж, ардын зан вйл, ов соёлын сургалтыг оргожvүлэн, "Ов соёлоороо гоёцгооё" наадмыг зохион байгуулна.
-
- -Аймгийн Музейд Монгол Улсын Ерөнхийлогчийн танхим байгуулна
-
- -Номын сангуудын фондыг орчин вейн шинжлэх ухаан, технологийн мэдээлэл, мэдлэг агуулсан номоор баяжуулан цахим номын сангийн вйлчилгээг оргожvүлнэ.
-
- -Аваргууд" хотолборийг хэрэгжvүлж шигшээ багийн тамирчдын бэлтгэл хийх орчин, нохцлийг сайжруулж, жил бvр улсын болон олон улс, бvсийн тэмцээнийг 2-оос доошгvй торлоор зохион байгуулна.
-
- -Биеийн тамир, спортыг бvх нийтийн вйл хэрэг болгох ходолгоон орнvүлж, спортын ондор амжилт гаргасан тамирчдыг урамшуулна.
-
- -Олон вндэстэн ястны соёлын овийг хадгалж хамгаалах, судлан сурталчлах, нийтэд тvгээн дэлгэрвүлэх "Алтан ов" хотолборийг оргожvүлэн хэрэгжvүлнэ.
-
- -Мянгад, Дарви, Булган, Зэрэг, Дуут, Доргон сумдын "Алтан ов" соёл урлагийн одрvүдийг зохион байгуулна.
-
- -Тор шашны нэрт зvтгэлтэн цэргийн гарамгай жанжин "Галдан Бошигт" хааны мэндэлсний 370 жилийн ой тохиож байгаатай холбогдуулан Монголын зохиолчдын

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТАЛААР

Бичсэн .

2013 оны 3-р сарын 30, Бямба гариг, 11:03 - Сvvлд шинэчлэгдсэн 2014 оны 2-р сарын 27, Пvрэв гариг, 05:09

эвлэлийн шагналт зохиолч, яруу найрагч Н.Сvхдоржийн “Галдан Бошигт” vндэсний дуулалт жvжгийг шинээр найруулан тавина.

-
- “Авъяаслаг Ховдчууд” болон Олон улсын хоомийн наадмыг зохион байгуулна.
-
- -Доргон, Буянт сумын шинэ соёлын товийн барилга ашиглалтанд оруулна.
-
- -Дуут, Ховд сумын соёлын товийн барилгын их засварыг хийнэ.
-
- -Манхан, Ховд сумын спорт цогцолборын барилга, Үенч сумын соёлын товийг ашиглалтанд оруулна.
-
- -Тvvх соёлын биет болон биет бус овийн хадгалалт хамгаалалтыг фото болон цахим бvртгэлд бvртгэлжvвлэх ажлыг оргожvвлнэ.
-
- -Аймгийн Аялал жуулчлалын хотолборийг батлуулан хэрэгжvвлнэ.

Аймгийн аялал жуулчлалын вйл ажиллагаа эрхлэгчдийн судалгаа

Зочид буудал

№	Харьяалал (аймгийн нэр)	Зочид буудлын нэр	Аж сууин нэгжийн нэр	Өрөөний тоо	Орны тоо
1	Ховд, Жаргалант	Буянт	"Зова далайраа" ХОХ	19	45
2	Ховд, Жаргалант	Gland	"Ховд гучид" ХОХ	7	20
3	Ховд, Жаргалант	Тэнгис	"Аргалант ын тэнгис" ХОХ	10	20
4	Ховд, Жаргалант	Мянган угалзат	Орч нутгийн нэгчт үйлчилгээний газар	16	29
5	Ховд, Жаргалант	Цэнбэгэрэв	"Оюу наадам" ХОХ	24	54
6	Ховд, Жаргалант	Түшинг	"Зоост" БХН	10	20
7	Ховд, Дарви	Сутай сервис		8	21
7	Ховд, Дарви	Сутай сервис		8	21
8	Ховд, Дарви	Сутай	"Алтайн инвест" ХОХ	3	9
9	Ховд, Дөргөн	Дөргөн	"Тээлийн буян" БГБХ	5	10
10	Ховд, Жаргалант	Боорж			

Жуулчны бааз

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТАЛААР

Бичсэн .

2013 оны 3-р сарын 30, Бямба гариг, 11:03 - Сvvлд шинэчлэгдсэн 2014 оны 2-р сарын 27, Пvрэв гариг, 05:09

№	Харьяалал (айнгүйн нэр)	Жуулчны баазын нэр	Ак ахуйн нэгжийн нэр	Гэрийн тоо	Нийт орны тоо
1	Ховд, Жаргалант	Мөнгөн уул	Мөнгөн уул	9	30
2	Ховд, Жаргалант	Шүүтийн тохой	"Ховд гайд" ХХК	10	30
3	Ховд, Жаргалант	Хэрс	"Хэрс" ХХК	10	30

Урвалын Шинэчлэгээ

№	Харьяалал (айнгүйн нэр)	Рестораны нэр	Ак ахуйн нэгжийн нэр
1	Ховд, Жаргалант	Бунят	"Зөвө дэлгэрэх" ХХЗ
2	Ховд, Жаргалант	Цэнбэгарав	"Оюу намдал" ХХК
3	Ховд, Жаргалант	Их нонгол	"Шинэ зуун нэрт" ХХК
4	Ховд, Жаргалант	Алтай	"Алтай номдс" ХХК
5	Ховд, Жаргалант	Цонорлыг	"Булган нударга" ХХК
6	Ховд, Жаргалант	Баянбулаг	"Баясгалант өндөр" ХХК
7	Ховд, Жаргалант	Венерс	"Хаан Гүнцэ" ХХК